

Фикҳ дарслари (132-дарс). Исломда шахсий озодалик (иккинчи мақола)

14:30 / 15.04.2021 5263

هَلْ لَكَ مِنْ مَكْرَمَةٍ دَقُّهُ لِي قُوَّةٌ هَلْ لِي ضَرَرٌ أَمْ لَسْتُ نَعْلَمُ
لَبَقْتُ سَنَنْ أَنْ أُنَاقِلُ دَقُّهُ لِي حَقًّا؛ لَأَقْفَةَ أَرْخُلِي تَحِيَّ شُكْرًا مَلَسُو
لَقَابَ يَجُنُّ سَنَنْ أَنْ وَأَنْ يَمِي لِي أَبِ يَجُنُّ سَنَنْ أَنْ وَأَنْ لَوْ وَأَنْ طَائِلَ لَقَابِ
أَلِةً سَمَّخَلًا هَؤُورٍ مَطْعَبٍ وَأَعْيَجَرَبَ يَجُنُّ سَنَنْ أَنْ وَأَنْ رَاجِحًا أَلِةً ثَمَّ
يَرَاخُ بَلَا

Салмон розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«У кишига: «Набийингиз сизларга ҳамма нарсани, ҳатто қандай қазои ҳожат қилишни ҳам ўргатди», дейилди.

У киши:

Шунда қўлга теккан нажосат ва ноқулай ҳидлар кетади.

Халода қиблага қараш ёки унга ортини қилиш макруҳдир.

Охирги жумладаги ҳукми фуқаҳоларимиз қуйидаги ва шунга ўхшаш бошқа далиллардан олганлар:

هُوَ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَىٰ صَيِّبِنِ الْجَانِّ، وَنَعْنُ هَلَلِ يَضْرِبُ رِاصِنَ الْجَابِ وَيَأْبَىٰ نَعْنُ
أَوْلَىٰ الْوَعْلَ بَقُولِ الْبُقْتُسِيِّ الْفَطَائِغِ الْجَامِ كُدْحًا يَتَأَذِي: «لَا قَمَّ لَسَو
يُرَاجِبُ الْهَوْرَ». «أُوْبِرَّعُ وَأُوقِرَّشُ، هَرَهَظُ»

Абу Айюб Ансорий розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Бирортангиз қазои ҳожатга борса, қиблага юзланмасин ва унга орқасини ҳам қилмасин. Шарққа ёки ғарбга қаранглар», дедилар».

Бухорий ривоят қилган.

هُوَ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَىٰ صَرِّهِ الْجَالِ لُؤْسَرِ لِقَاقٍ نَعْنُ هَلَلِ يَضْرِبُ رَءِيْرَهُ يَبْأ نَعْنُ
فَطَائِغِ الْجَامِ كُدْحًا يَتَأَذِي: «لَا قَمَّ لَسَو
هُ أَوْرَ». «هَوْنِي مِي بْبَطْتُسِيِّ الْوَأَهْرَبْدَتْسِيِّ الْوَعْلَ بَقُولِ الْبُقْتُسِيِّ الْف
دُوَادُ وَبَأ»

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Мен сизларга худди отанинг ўрнидаман, сизларга таълим бераман. Бирортангиз қазои ҳожатга борса, қиблага юзланмасин, унга орқасини ҳам қилмасин, ўнг қўли билан покланмасин», дедилар».

Абу Довуд ривоят қилган.

Демак, қиблага қараб ҳам, қиблага орқасини қилиб ҳам қазои ҳожат қилмаслик керак экан.

Ҳадисдаги «шарққа ёки ғарбга қаранглар», деган гап Мадинаи Мунаввара аҳлига айтилган. Улар шарққа ёки ғарбга қарасалар, қибла ён томонларида қолади. Лекин бошқа жойларда қибла шарқ ёки ғарб томонда бўлиши мумкин. Бу гап уларга тегишли бўлмайди. Улар қиблага қараб ёки ортларини қилиб қазои ҳожат қилмасликлари зарурлигидан, шарқ ёки ғарбга қарамасликлари керак бўлади.

Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг юқоридаги гаплари Ислом дини хало одоби масалаларига жиддий эътибор берганидан далолат беради. Аввал айтганимиздек, инсоният тарихида биринчи бўлиб Ислом бу ишларни тартибга солишни бошлаган.

Масала жиддийлигидан Ислом шариатининг иккинчи масдари бўлмиш Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг суннатларида бу ишга алоҳида эътибор берилган. Энг мўътабар ҳадис, фикҳ ва одоб китобларида албатта «Хало одоблари» номли боб бўлади.

(Тамом)

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди